

A SZÁLLÍTÁSSAL ÉS FUVAROZÁSSAL KAPCSOLATOS, JELENLEG HATÁLYBAN LÉVŐ JOGSZABÁLYOK

Dr. Kóvári Elvira főhadnagy

Magyarországon a szállítások, és fuvarozások jogszabályi háttere egy meglehetősen széles körű rendszert alkot. Úgy vélem, hogy a szállítással és fuvarozással kapcsolatos, jelenleg is hatályban lévő jogszabályok összegyűjtése és rendszerezése szükséges annak érdekében, hogy az egyes szállítások, és fuvarozások jogi háttere könnyen áttekinthető legyen a szabályszerű lebonyolítás érdekében.

Ennek érdekében az alábbiakban tematizáltan gyűjtöttem össze a Magyarországon jelenleg is hatályban lévő jogszabályokat, egyéb jogi eszközöket, illetve minden jogi jellegű aktust, mely a szállítások, és fuvarozások lebonyolítása érdekében használandó jogi hátteret képez.

A katonai szállítások

A katonai szállítások tekintetében az alábbi speciális jogszabályok születtek, melyek ma is hatályban vannak:

- 1999. évi XXXVI. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti együttműködésről a katonai szállítások területén
- Félixfürdön, 1997. december 20-án aláírt Megállapodás megerősítéséről és kihirdetéséről;

- KHVM tájékoztató Multilaterális megállapodás (RID 2/98.) a CIM 5. cikk 2. §-a szerint a katonai járművek huckepack forgalomban, valamint az 1 osztály tárgyait tartalmazó katonai küldemények szállításáról;
- 2032/2003. (II. 25.) Kormányhatározat a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között, a katonai vasúti és közúti mozgásról és szállításról szóló Megállapodás aláírásáról;
- 2000/9. Nemzetközi Szerződés a külügyminisztertől Közlemény a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti együttműködésről a katonai szállítások területén Félixfürdön, 1997. december 20-án aláírt Megállapodás hatályba léptetéséről;
- 20/2002. (HK 11.) HM közigazgatási államtitkári és HVK vezérkari főnöki együttes intézkedés a Magyar Honvédség részére szükséges közlekedési eszköz- és szállítási igények kielégítését koordináló tárcaközi munkabizottság létrehozásáról;
- 455/2004. (HK 23.) MH összhaderőnemi logisztikai és támogató parancsnoki intézkedés a Magyar Honvédség szállítási rendszerének szabályozásáról;
- 222/2005. (HK 8.) MH közlekedési szolgálatfőnöki intézkedés a Magyar Honvédség szállítási feladatainak ellenőrzése során a jó láthatóságot biztosító mellény használatának szabályozásáról.

Ezen szabályok mellett természetesen a katonai szállítások és katonai célú fuvarozások végrehajtásánál mindazon szabályok betartása szükséges, mely általános jelleggel vonatkozik a szállításra és fuvarozásra, valamint azon speciális szabályok betartása is, melyeket a szállítás sajátos tárgya vagy útvonala miatt szükséges alkalmazni.

Veszélyes és radioaktív, pirotechnikai anyagok szállítása

Nem feltétlenül fontossági sorrendben, de jelentőségénél kiemelést érdemel azon nagy számú joganyag ismertetése, mely a veszélyes és radioaktív anyagok szállításával és fuvarozásával kapcsolatos. Nagyon fontos ezen anyagok továbbítása során betartani a biztonsági okokból alkotott jogszabályokat, hiszen nemcsak a szállítmány, hanem a szállítást végző, valamint minden más személy élete, testi épsége védelmet érdemel, illetve minden egyéb vagyon védelme szükséges azon káros hatásoktól, melyeket az ilyen anyagok nem szabályszerű továbbítása okozhat:

- 1984. évi 13. törvényerejű rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról kötött genfi európai megállapodás (ADR) 14. Cikk 3. bekezdésének módosításáról New Yorkban, 1975. évi augusztus hó 21. napján aláírt jegyzőkönyv kihirdetéséről;
- 1979. évi 19. törvényerejű rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás kihirdetéséről;
- 2/2002. (I. 11.) Kormányrendelet a veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó kinevezéséről és képzéséről;
- 1/2002. (I. 11.) Kormányrendelet a veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésére vonatkozó egységes eljárásról;
- 101/1996. (VII. 12.) Kormányrendelet a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, Bazelben, 1989. március 22. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;
- 46/2005. (VI. 28.) GKM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Mellékletének

kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról szóló 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet módosításáról;

- 39/2005. (VI. 11.) GKM rendelet a veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó képzésének, vizsgáztatásának szabályairól és díjairól szóló 8/2002. (I. 30.) KöViM rendelet módosításáról;
- 32/2005. (VI. 2.) GKM rendelet a veszélyes áruk nemzetközi belvízi szállításáról szóló szabályzatról szóló 2/1982. (II. 22.) KPM rendelet módosításáról;
- 8/2002. (I. 30.) KöViM rendelet a veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó képzésének, vizsgáztatásának szabályairól és díjairól;
- 11/2000. (XI. 10.) KöViM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról szóló 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet módosításáról;
- 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról;
- 13/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a kiégett nukleáris üzemanyag biztonságos vasúti szállításáról szóló szabályzat kihirdetéséről;
- 13/1995. (IX. 1.) KHVM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás A) és B) Melléklete módosításának és kiegészítésének kihirdetéséről;
- 22/1993. (VIII. 31.) KHVM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás A) és B) Melléklete módosításának és kiegészítésének kihirdetéséről;
- 7/1990. (XI. 28.) KHVM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás A és B Melléklete módosításának és kiegészítésének kihirdetéséről;

- 12/1989. (XII. 5.) KöHÉM rendelet az egyes veszélyes áruk szállításához szükséges útvonal kijelölési kérelem és határozat mintájáról, valamint az útvonal-kijelölés díjáról;
- 2/1983. (VIII. 11.) KM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás A és B mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról szóló 16/1983. (VI. 30.) KPM rendelettel módosított 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet mellékletének módosításáról és kiegészítéséről;
- 2/1982. (II. 22.) KPM rendelet a veszélyes áruk nemzetközi belvízi szállításáról szóló szabályzatról;
- 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról;
- 6/2004. (IV. 27.) KvVM rendelet a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és áttöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról szóló 9/1995. (VIII. 31.) KTM rendelet módosításáról;
- 9/1995. (VIII. 31.) KTM rendelet a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és áttöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról;
- 11/2004. (III. 10.) OGY határozat a veszélyes áruk nemzetközi belvízi szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADN) megerősítéséről;
- 2235/2004. (IX. 22.) Kormányhatározat a veszélyes hulladékok országhatárokon túlra szállításának és elhelyezésének ellenőrzéséről szóló „Bázei Egyezmény” Részes Felei Konferenciájának ülésén való magyar részvételről;

- 2313/2003. (XII. 10.) Kormányhatározat a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, Bazelben, 1989. március 22. napján aláírt Egyezmény módosításának jóváhagyásáról;
- 2196/2000. (IX. 8.) Kormányhatározat a Magyar Köztársaság Kormánya és Ausztrália Kormánya között az atomenergia békés célú alkalmazása és nukleáris anyagok szállítása terén való együttműködésről szóló egyezmény megkötéséről;
- Központi Közlekedési felügyeleti közlemény a veszélyes áruszállítási biztonsági tanácsadók 2004. évi névjegyzékéről;
- Közlekedési főfelügyeleti közlemény a veszélyesáru-szállítási biztonsági tanácsadók névjegyzékéről;
- Központi Közlekedési felügyeleti közlemény a veszélyes áruszállítási biztonsági tanácsadók 2002. évi névjegyzéke közzétételéről;
- Közlekedési főfelügyeleti közlemény az undort keltő anyagok belföldi szállításához szükséges képzésről;
- KöViM közlemény a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” Mellékletének módosításáról 2001. július 1-jétől;
- KHVM közlemény a Veszélyes Áruk Nemzetközi Szállításáról Szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” mellékletének módosításáról;
- KHVM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött 24. sz. kétoldalú Megállapodásról;

- KHVM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött külön megállapodásokról;
- KHVM közlemény a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) A) és B) Mellékletéről;
- KHVM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött 20. kétoldalú Megállapodásról;
- KHVM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött 19. számú kétoldalú megállapodás hatályon kívül helyezéséről;
- KHVM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött 19. számú kétoldalú Megállapodásról;
- KHVM tájékoztató a „Veszélyes áruk szállításának biztonsági követelményei AJÁNLÁSOK VIII.” c. ADR négy nyelvű anyagjegyzék beszerzési lehetőségéről;
- KöHÉM közlemény az ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) alapján kötött, a 15. számú Megállapodást módosító 18. számú kétoldalú Megállapodásról;
- 155/2004. (V. 14.) Kormányrendelet a radioaktív hulladék országhatáron át történő szállításának engedélyezéséről;
- 2116/2004. (V. 18.) Kormányhatározat a radioaktív hulladék országhatáron át, történő szállításának engedélyezéséről szóló kormányrendelettel kapcsolatos feladatokról;

- 11/2000. (XI. 10.) KöViM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról szóló 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet módosításáról;
- 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról.

A veszélyes anyagokhoz kapcsolódóan érdemes megemlíteni a pirotechnikai anyagok szállításával kapcsolatos külön jogszabályokat is:

- KHVM közlemény az M 89 Multilaterális megállapodásról a 10 602 szélzetszám alapján az 1 osztályba tartozó robbanó anyagok és tárgyak közúti szállításáról;
- KHVM közlemény az M88 Multilaterális megállapodásról az ADR 10 602 szélzetszáma alapján, az 1 osztály 43 sorszám 0336 tűzijáték testek szállításáról.

Mezőgazdálkodással kapcsolatos szállítások

A szállítandó dolgok sajátosságai adják azt, hogy a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos egyes vegyszerek, állatok és növények szállítása külön figyelmet érdemel. Elsődleges fontosságú itt az élőállatok szállítása. Nagyon fontos az, hogy az Európai Unió ezzel kapcsolatos szabályanyaga betartásra kerüljön. Így elsőrendű fontosságú a továbbítás speciális szabályainak kiemelése és alkalmazása:

- 25/1989. (III. 17.) MT rendelet a gyorsan romló élelmiszerek nemzetközi szállításáról és az ilyen szállításhoz használt különleges szállítóeszközökről szóló, Genfben, 1970. szeptember 1. napján kelt Európai Megállapodás kihirdetéséről;

- 1/2005. (I. 7.) FVM rendelet a növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról szóló 89/2004. (V. 15.) FVM rendelet módosításáról;
- 89/2004. (V. 15.) FVM rendelet a növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról;
- 58/2002. (VII. 17.) FVM-KvVM-GKM együttes rendelet a kísérleti állatok tenyésztésének (szaporításának), tartásának, szállításának és forgalomba hozatalának szabályairól szóló 36/1999. (IV. 2.) FVM-KöM-GM együttes rendelet módosításáról;
- 36/1999. (IV. 2.) FVM-KöM-GM együttes rendelet a kísérleti állatok tenyésztésének (szaporításának), tartásának, szállításának és forgalomba hozatalának szabályairól;
- 113/2004. (IX. 23.) GKM rendelet a mezőgazdasági vegyszerek és üzemanyagok mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel vontatott pótkocsival történő közúti szállításáról;
- 2143/1996. (VI. 11.) Kormányhatározat a mezőgazdasági kultúrák fajta és hibrid vetőmagjai termesztésének és szállításának sokoldalú államközi szakosodásáról szóló, a FÁK tagországok kormányai között, 1992. október 9-én, Biskekben aláírt Egyezményhez való csatlakozásról;
- 1996/22. Nemzetközi Szerződés a földművelésügyi minisztertől Egyezmény a mezőgazdasági kultúrák fajta- és hibridvetőmagvai termesztésének és szállításainak sokoldalú államközi szakosodásáról.

Távvezetékes közszolgáltatások szállítása

Szintén sajátos szabályozást követel a villamos energia, földgáz szállítása is. Nagyon fontos, hogy e közüzemi szolgáltatások folyamatosan és biztonságosan kerüljenek a fogyasztóhoz. Nem megengedhető, hogy a szolgáltatásban olyan ok akadályozza annak igénybevételét, mely nem számít elháríthatatlan oknak. A szolgáltatónak tehát mindent meg kell tenni, hogy a fogyasztók, legyenek akár nagy- akár kisfogyasztók, a szolgáltatást rendben igénybe tudják venni. Ezért fontos, hogy ezen anyagok szállítását is külön jogszabályok írják elő. Így a szállítás és annak igénybevétele is egységes lesz. Ezen szabályok közül az alábbiak érdemesek kiemelésre:

- 1995. évi LXXI. törvény a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény és az ahhoz kapcsolódó egyes törvényi rendelkezések módosításáról;
- 200/2004. (VI. 23.) Kormányrendelet a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozásáról szóló 182/2002. (VIII. 23.) Korm. rendelet módosításáról;
- 187/2003. (XI. 5.) Kormányrendelet a földgáz határon keresztül történő szállításáról;
- 182/2002. (VIII. 23.) Kormányrendelet a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozásáról;
- 620/B/1998. AB határozat a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény 50. § (2) bekezdés d) pontja, 51. § (1) bekezdés b) pontja, 52. § (2) bekezdés b) pontja, valamint a törvény egyes rendelkezései végrehajtásáról szóló 34/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 1. melléklete (Villamos energia közüzemi

- szabályzat) 17. §-a, illetve a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény 89. § (3) és (5) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatáról;
- 398/B/1995. AB határozat a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény egyes rendelkezései végrehajtásáról szóló 34/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 1. számú melléklete 5. § (4) bekezdése, valamint a gázszolgáltatásról szóló 1994. évi XLI. törvény végrehajtásáról szóló 3/1995. (I. 20.) Korm. rendelet 1. számú melléklete 13. § (4) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatáról;
 - 22/B/1992. AB határozat a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény 51. §-a (korábban a 4/1971. (VI. 5.) NIM rendelet mellékleteként kiadott Villamosenergia Közszolgálati Szabályzat 20. és 22. §-ai által tartalmazott szöveg) alkotmányellenességének vizsgálatáról.

A TIR-fuvarozás speciális szabályai

Az egyéb szállításokkal kapcsolatosan is sok fontos jogszabály, nemzetközi egyezmény született. Itt nemzetközileg is elismert jellegéből kifolyólag először a TIR-fuvarozással kapcsolatban született jogszabályokat kívánom ismertetni:

- 2005. évi XXXII. törvény a 2003. évi XXXIV. törvénnyel egységes szerkezetben kihirdetett, az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó, Genfben, 1975. november 14-én kelt vámegyezmény módosításának kihirdetéséről;
- 2003. évi XXXIV. törvény az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó, Genfben, 1975. november 14-én

kelt vámegegyezmény és módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről;

- 73/2004. (IV. 28.) GKM-PM együttes rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény végrehajtásáról szóló 19/2001. (V. 25.) KöViM-PM együttes rendelet módosításáról;
- 42/2003. (VII. 1.) GKM rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékletei módosításának kihirdetéséről;
- 24/2001. (VII. 20.) KöViM rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékletei módosításának kihirdetéséről;
- 19/2001. (V. 25.) KöViM-PM együttes rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény végrehajtásáról;
- 31/1999. (X. 8.) KHVM rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékletei módosításának kihirdetéséről;
- 16/1999. (VI. 3.) KHVM rendelet az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékleteinek kihirdetéséről;
- 11/1997. (VIII. 1.) KHVM rendelet az áruknak TIR igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékletei módosításának kihirdetéséről;

- 77/1999. (X. 22.) OGY határozat az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegyezmény módosításainak megerősítéséről.

A közúti szállítás egyéb speciális szabályai

A közúti szállításoknál a TIR-igazolvánnyal történő szállítás szabályait kivéve is több olyan jogszabály született, melyek elsőrendű fontossággal bírnak a fuvarozások és szállítások lebonyolításánál. Itt nemcsak a nemzetközi egyezmények, hanem az egyes államokkal kötött külön megállapodások is betartásra kell, hogy kerüljenek:

- 2001. évi LXI. törvény az Európai Közösség és a Magyar Köztársaság közötti közúti áru fuvarozás meghatározott feltételeinek kialakításáról és a kombinált fuvarozás elősegítéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről;
- 2001. évi IX. törvény a nemzetközi közúti fuvarozást végző járművek személyzetének munkájáról szóló Európai Megállapodás (AETR) kihirdetéséről;
- 1978. évi 26. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság kormánya és a Török Köztársaság kormánya között Budapesten, 1976. évi június hó 21. napján aláírt, az 1968. évi magyar-török közúti fuvarozási megállapodás módosításának kihirdetéséről;
- 1972. évi 4. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svéd Királyság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Budapesten, az 1970. évi augusztus hó 28. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;
- 1971. évi 17. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Holland Királyság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás

tárgyában Budapesten, az 1970. évi július 31. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;

- 1970. évi 29. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Budapesten, 1969. évi április hó 12. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről;
- 1969. évi 29. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Török Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Budapesten, 1968. évi szeptember hó 14. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről;
- 1968. évi 24. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Helsinkiben, 1967. évi november hó 10. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;
- 1967. évi 12. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Francia Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Budapesten, 1966. évi október hó 8. napján aláírt Megállapodás kihirdetéséről;
- 1966. évi 10. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Lengyel Népköztársaság Kormánya között a nemzetközi gépjármű-fuvarozás tárgyában Budapesten, 1965. évi július hó 18. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;
- 1965. évi 16. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Budapesten 1964. évi október hó 17. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;

- 1963. évi 23. törvényerejű rendelet a nemzetközi fuvarozásnál használatos rakodólapok vámkezeléséről Genfben, 1960. december 9-én kelt európai egyezmény kihirdetéséről;
- 54/2001. (IV. 10.) Kormányrendelet a nemzetközi közúti fuvarozást végző egyes járművek személyzetének vezetési és pihenőidejének ellenőrzéséről;
- 56/2000. (IV. 19.) Kormányrendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és a Marokkói Királyság Kormánya között Budapesten, 1990. október 5-én aláírt nemzetközi közúti fuvarozási egyezmény kihirdetéséről;
- 151/1992. (XI. 20.) Kormányrendelet a magyar-svájci nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről szóló 41/1980. (X. 21.) MT rendelet módosításáról;
- 6/1968. (I. 27.) Kormányrendelet a Gépjármű Fuvarozási Szabályzat kiadásáról szóló 26/1960. (V. 21.) Kormányrendelet módosításáról;
- 16/1962. (V. 19.) Kormányrendelet a központosított közúti fuvarozási rendszerről;
- 35/1982. (VIII. 25.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Tunéziai Köztársaság Kormánya között Budapesten, 1981. évi július hó 6. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási Megállapodás kihirdetéséről;
- 3/1981. (II. 23.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és Spanyolország Kormánya között Madridban, 1980. évi február hó 19. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;
- 41/1980. (X. 21.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Svájci Szövetségi Tanács között Budapesten, 1980. január 16. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;
- 50/1979. (XII. 14.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Jordániai Hasemita Királyság Kormánya között Budapesten, 1978. évi május

hó 24. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;

- 16/1979. (IV. 27.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Görög Köztársaság Kormánya között Athénban, 1977. március 18. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;
- 24/1978. (IV. 22.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Szíriai Arab Köztársaság Kormánya között Budapesten, az 1977. évi március hó 29. napján aláírt nemzetközi közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;
- 30/1977. (VIII. 9.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Portugál Köztársaság Kormánya között Budapesten, az 1976. évi május hó 13. napján aláírt közúti fuvarozási megállapodás kihirdetéséről;
- 18/1977. (VI. 5.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és Kuvait Állam Kormánya között Kuvait városban az 1975. évi június hó 25. napján aláírt, a nemzetközi közúti fuvarozásról szóló megállapodás kihirdetéséről;
- 31/1976. (VIII. 25.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Norvég Királyság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Oslóban, az 1975. évi október hó 6. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről;
- 9/1976. (IV. 30.) MT rendelet a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Dán Királyság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában Koppenhágában, az 1975. évi április hó 11. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről;
- 5/1964. (III. 21.) KkM rendelet az 1963. évi 23. törvényerejű rendelettel kihirdetett „A nemzetközi fuvarozásnál használatos rakodólapok

vámkezeléséről Genfben, 1960. december 9-én kelt európai egyezmény” végrehajtásáról;

- 19/2001. (III. 30.) OGY határozat az Európai Közösség és a Magyar Köztársaság közötti közúti árufuvarozás meghatározott feltételeinek kialakításáról és a kombinált fuvarozás elősegítéséről szóló megállapodás megerősítéséről;
- 69/1999. (IX. 10.) OGY határozat a nemzetközi közúti fuvarozást végző járművek személyzetének munkájáról szóló Európai Megállapodáshoz (AETR) való csatlakozásról;
- 2317/1999. (XII. 7.) Korm. határozat az Európai Közösségek és a Magyar Köztársaság közötti közúti árufuvarozás meghatározott feltételeinek kialakításáról és a kombinált fuvarozás elősegítéséről szóló megállapodás megkötéséről;
- 1984/5. Nemzetközi Szerződés a közlekedési minisztertől MEGÁLLAPODÁS a Magyar Népköztársaság Kormánya és az Iraki Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában;
- 1983/2. Nemzetközi Szerződés MEGÁLLAPODÁS a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Ciprusi Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti fuvarozás tárgyában.

A vasúti szállítás jogszabályi háttere

A közúti fuvarozás mellett a vasúti fuvarozás is nagy jelentőséget kapott az elmúlt időben. Jóval környezet- és közúti közlekedéskímélőbb ez a fajta fuvarozás, mint a közúti. Vasúton nemcsak a ténylegesen vasúti járművel történő fuvarozásnak van szerepe, hanem annak a szállításnak is, mikor a közúti fuvarozó

járműveket szállítják vasúti kocsikon. Ezért szükséges a vasúti szállítással kapcsolatos jogszabályok összegyűjtése is:

- 1995. évi XI. törvény a Bernben, az 1980. évi május hó 9. napján kelt Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) kihirdetéséről szóló 1986. évi 2. törvényerejű rendelet módosításáról;
- 1986. évi 2. törvényerejű rendelet a Bernben az 1980. évi május hó 9. napján kelt Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) kihirdetéséről;
- 22/1960. (V. 8.) Korm. rendelet a Vasúti Személy-, Útipoggyász- és Expresszáru-fuvarozás Szabályzatának módosításáról;
- 16/1998. (VI. 29.) KHVM rendelet a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) módosításáról szóló, Bernben, 1990. december 20-án kelt jegyzőkönyv kihirdetéséről;
- 11/1991. (V. 23.) KHVM rendelet a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) A (CIV) és B (CIM) Függeléke módosításának kihirdetéséről;
- 2181/B/1991. AB határozat Bernben az 1980. május hó 9. napján kelt Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény kihirdetéséről szóló - többször módosított - 1986. évi 2. törvényerejű rendelet A) Függeléke alkotmányellenességének vizsgálatáról;
- 10/2004. (III. 10.) OGY határozat a Bernben, 1980. május 9-én kelt Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) módosításáról Vilniusban elfogadott, 1999. június 3-án kelt Jegyzőkönyv megerősítéséről;
- 74/1996. (IX. 13.) OGY határozat a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) módosításáról szóló, 1990. december 20-án kelt jegyzőkönyv megerősítéséről.

A légi szállítások polgári szabályai

Ami a légi szállításokat illeti, szintén nem egy nemzetközi egyezmény és jogszabály született ezen területen is. Magyarországon még lehetséges fejlődés ezen a területen, hiszen a kisebb polgári repterek kialakítása nagy valószínűséggel még folyamatban van, a kisebb jellegű szállítások száma még növekedhet. Azonban fontos, hogy ezen a területen is születtek jogszabályok, melyek bemutatásra érdemesek:

- 1970. évi 31. törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság és a Marokkói Királyság között a légi szállítások tárgyában, Rabatban, 1967. évi március hó 21. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről;
- 47/2005. (HK 10.) HM-BM-GKM-KüM-MeHVM együttes utasítás egyes védett személyek állami légi járművel történő szállításáról;
- 2005. évi XXXV. törvény a szerződő fuvarozón kívüli személy által végzett nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó bizonyos szabályok egységesítéséről szóló, 1961. szeptember 18-án, Guadalajarában aláírt, a Varsói Egyezményhez kapcsolódó Kiegészítő Egyezmény kihirdetéséről;
- 2005. évi XXXIV. törvény a Hágában, 1955. szeptember 28-án kelt Jegyzőkönyvvel módosított, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítése tárgyában, Varsóban, 1929. október 12-én aláírt Egyezmény módosításáról szóló, Montrealban, 1975. szeptember 25-én aláírt 4. számú Montreali Jegyzőkönyv kihirdetéséről;
- 2005. évi VII. törvény a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény kihirdetéséről;
- 1936. évi XXVIII. törvény a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó 1929. évi varsói nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről;

- 75/2004. (IX. 8.) OGY határozat a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezményhez történő csatlakozásról.

Egyéb, szállítással kapcsolatos jogszabályok

A szállítás-fuvarozás területén született, az alábbi témakörök egyikébe sem osztható egyéb jogszabályok és egyéb jogi eszközök, alkotmánybírósági határozatok pedig a következők:

- 62/1994. (IV. 22.) Korm. rendelet a fontos kombinált nemzetközi szállítási vonalokról és ezek létesítményeiről Genfben, 1991. február 1-jén létrehozott Európai Megállapodás kihirdetéséről;
- 282/B/1999. AB határozat Bányogyszovát Község Önkormányzatának a települési szilárd hulladék gyűjtéséről, szállításáról, kezeléséről és ártalmatlanításáról szóló 7/1999. (IV. 28.) rendelet 10. § (4) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatáról;
- 316/B/1997. AB határozat Mátészalka Város Önkormányzatának a települési szilárd hulladék gyűjtéséről, szállításáról, tárolásáról és kezeléséről szóló 22/1996. (IX. 20.) Ök. számú rendelet egyes rendelkezései alkotmányellenességének vizsgálatáról;
- 2198/2004. (VIII. 2.) Kormányhatározat a szállítási ágazatban nyújtott állami támogatásoknak az Európai Unió Bizottsága részére a létező támogatási listára történő bejelentéséről;
- 2025/1996. (II. 7.) Kormányhatározat az európai kombinált szállítási rendszer magyarországi részhálózatának létesítési és üzemeltetési koncepciójáról.

Versenyjogi döntések

A Magyar Versenytanács nem egy esetben volt kénytelen szállítással és fuvarozással kapcsolatos versenyjogi döntések meghozatalára. A döntések ismertetése nélkül, mint a jogalkalmazás szempontjából fontos döntéseket az alábbiakban sorolom fel:

- 139/2003. VJ Bútor-Tefu Szállítási Bt. - fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása;
- 191/1994. VJ Minőséghibás tarhonya szállítása;
- 190/1994. VJ Áru szállításának megtagadása;
- 164/1994. VJ Műszerek szállításával kapcsolatos tájékoztatás értékelése;
- 163/1994. VJ Földugó szállítására vonatkozó ajánlat indok nélküli elutasítása;
- 158/1994. VJ Tikkurila festék szállításának megszüntetése;
- 31/1994. VJ A bemutatott árutól eltérő áru szállítása;
- 137/2004. VJ Waberer's Holding Logisztikai Rt. és a Transporta Nemzetközi Fuvarozási és Szolgáltató Kft. – összefonódás;
- 80/2002. VJ Hungarokombi Kombinált Fuvarozást Szervező Kft. - gazdasági erőfölénnyel való visszaélés;
- 203/1992. VJ Eurosped Kft. fuvarozási ügye.

Számviteli és adózási kérdések

De nemcsak versenyjogi döntések segítik a magyar joggyakorlatot, a számviteli és adózási kérdéseknek is nagy szerepe van a bírói döntések

kialakításában. Az ezen témákban született alábbi lényeket kérdéseket vázlatosan ismertetem:

- 59/2004. Számviteli kérdés: A számviteli törvény előírása szerint az exportértékesítés árbevételét csökkenti a magyar határállomás és a külföldi rendeltetési hely közötti útszakaszra jutó szállítási és rakodási költség. Hogyan lehet ezen előírásnak megfelelni, ha a szállítást az exportáló társaság, illetve más vállalkozó végzi?
- 77/2003. Számviteli kérdés: Fióktelepünk az alapító okiratában meghatározott egyéb szárazföldi szállítást segítő tevékenységet, valamint szállítási ügynöki tevékenységet végez, melynek keretében fuvarozás lebonyolítását végzi. A kamionok Magyarországon felhasznált üzemanyagának ellenértékét a fióktelep könyveiben számoljuk el. Helyesen tesszük-e ezt?
- 56/2003. Számviteli kérdés: Vállalkozásunk számára problémát okoz a számlát helyettesítő okmány kiállítása, helyesbítése. Ki lehet-e állítani az előlegről számlát helyettesítő okmányt az előleg megfizetése előtt, teljesítési időpontként a „fizetés szerint” kitételt megjelölve? Hogyan kell az áru szállításakor (a számla kiállításakor) az előlegről szóló számlát helyettesítő okmányt sztomírozni? Mi a teendő abban az esetben, ha az áru szállítása (a teljesítés) megghiúsul?
- 27/2003. Számviteli kérdés: Cégünk több áruházláncnak szállít termékeket. Az áruházak a náluk még nem forgalmazott termék első szállításakor nyilvántartási rendszerükbe rögzítés címén úgynevezett belistázási díjat számítanak fel, amelyet számláznak nekünk. A belistázás után szabadon szállítható a termék az áruházláncnak mindaddig, amíg forgalma egy minimális szint alá nem csökken, vagy pedig vállalkozásunk szünteti meg a forgalmazását, ez általában több év.

Miként kell elszámolni ezt a díjat a számvitelben? Az áruházlánc mit tüntethet fel (mit kellene feltüntetnie) a különböző jogcímenek végzett egyéb további kiegészítő szolgáltatásokról (ügynevezett polcpénz, megjelenés katalógusban, a termék elhelyezése az áruház „jobban szem előtt lévő” részeiben stb.) szóló számláiban?

- 104/2002. Számviteli kérdés: Egy magyarországi székhelyű vállalkozás külföldről (az Európai Unióból) beszerzett anyagból - amelyet a magyar vámterület érintése nélkül szállít harmadik (Európai Unió kívüli) országba - külföldi bér munkában előállított ruhaipari termékeket. A termékeket Magyarország érintése nélkül értékesítik és szállítják ki a külföldi megrendelőnek. Hogyan kell elszámolni az alapanyag vásárlását, illetve az elkészült termékek után számlázott árbevételt? Levonható-e a Magyarországot nem érintő szállítási költség az árbevételből? Keletkezik-e a vállalkozásnak magyarországi vámügye?
- 54/2000. Számviteli kérdés: Beleszámít-e az eladott áruk beszerzési értékébe az importáru vámoltatási helyétől a rendeltetési helyig (a megrendelő telephelyéig) felmerült szállítási és rakodási költség?
- 70/1999. Számviteli kérdés: A szállító a partnerével kötött keretmegállapodás alapján az év folyamán több szállítási megrendelést teljesít. Év végén a vevő az éves forgalom alapján a keretszerződésben foglaltak szerint - ún. bónuszt kap. Hogyan történik a bónusz elszámolása, számlázása, illetve áfa-rendszerbeli kezelése?
- 70/1997. Számviteli kérdés: Lehet-e csak a magyar határállomástól a külföldi rendeltetési helyig számlázni a fuvar költségeket abban az esetben, ha a Magyarországon belüli szállítási költségek ellenértékét nem számítják fel?

- 77/2003. Számviteli kérdés: Fióktelepünk az alapító okiratában meghatározott egyéb szárazföldi szállítást segítő tevékenységet, valamint szállítási ügynöki tevékenységet végez, melynek keretében fuvarozás lebonyolítását végzi. A kamionok Magyarországon felhasznált üzemanyagának ellenértékét a fióktelep könyveiben számoljuk el. Helyesen tesszük-e ezt?
- 107/2002. Számviteli kérdés: Fuvarozással foglalkozó vállalkozásunk hatósági áru fuvarozási engedélyt vásárolt. Hogyan kell az engedélyért kifizetett összeget a könyvelésben elszámolni? Mi a teendő, ha a vállalkozás az engedélyt nem közvetlenül a hatóságtól, hanem egy másik vállalkozástól vásárolja?
- APEH tájékoztató: A mezőgazdasági tevékenységhez, valamint a vasúti szállítási tevékenységhez kapcsolódó fogyasztási adó visszatérítéséről
- 2005/18. Adózási kérdés: szállítási tevékenység esetén igénybe vehető beruházási adóalap-kedvezmény
- 1994/225. Adózási kérdés: A dolgozók csoportos munkába szállítása adómentes természetbeni juttatásnak minősül
- 1999/6. Adózási kérdés: termékértékesítéshez kapcsolódó fuvarozási tevékenység adóügyi megítélése
- 1997/254. Adózási kérdés: A külföldi útszakaszra vonatkozó fuvarozás minősítése az áfa visszaigénylésére jogosító bevételi értékhatár számításánál
- 1996/241. Adózási kérdés: Termékimporthoz, termékexporthoz kapcsolódó fuvarozás, szállítmányozás áfája
- 1996/36. Adózási kérdés: A fuvarozás, szállítmányozás áfa-kötelezettsége

- 1994/311. Adózási kérdés: Termékértékesítéshez, illetve szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó fuvarozás áfa-kötelezettsége
- 1992/25. Adózási kérdés: Saját dolgozó részére csökkentett áron biztosított fuvarozás
- 1989/140. Adózási kérdés: Az 1988. évi VI. törvénnyel módosított 1988. évi V. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 81/1988. (XII. 12.) MT rendelet 19. §-a értelmében, ha az adóalany a terméke értékesítéséhez vagy szolgáltatásához közvetlenül kapcsolódó szolgáltatást (pl. fuvarozást) is nyújt, annak ellenértéke után az adót a termékre, illetve szolgáltatásra vonatkozó adókulcs figyelembevételével kell meghatározni.

Összegzés

Mint a fentiek is mutatják, a szállítás és a fuvarozás a magyar joganyag markáns részét képezi. Jelen cikkben az ezzel kapcsolatos joganyag fontosabb része felsorolásra került. A joganyag nagy száma mutatja, hogy a szállítás és fuvarozás olyan fontos tevékenység, melyet részletesen szabályozni szükséges. A szállítás tárgya is alapot ad arra, hogy annak sajátos jellemzői miatt eltérő szabályokat vezessenek be az általános szabályokhoz képest. Szükséges mindez a szállítmány tárgyának, valamint a szállítást végző személyeknek, és mindenki másnak a testi épsége, élete megóvása miatt, illetve minden vagyontárgy megóvása érdekében.